

PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS

(trešā palāta)

2005. gada 21. aprīlī *

Lieta T-28/03

Holcim (Deutschland) AG, agrāk *Alsen AG*, Hamburga (Vācija), ko sākotnēji pārstāvēja advokāti F. Vīmers [*F. Wiemer*] un K. Mūsekers [*K. Moosecker*], vēlāk F. Vīmers, P. Nīgemans [*P. Niggemann*] un B. Menkauss [*B. Menkhaus*],

prasītāja,

pret

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv R. Liāls [*R. Lyal*] un V. Mūls [*W. Mölls*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja,

* Tiesvedības valoda — vācu.

par prasību par zaudējumu atlīdzību, kuras mērķis ir panākt izdevumu atlīdzināšanu par bankas garantiju, kas prasītājam radušies sakarā ar soda naudu, kas noteikta ar Komisijas 1994. gada 30. novembra Lēmumu 94/815/EK par EK līguma 85. panta piemērošanu (lieta IV/33.126 un 33.322 — *Ciment*) (OV L 343, 1. lpp.), kas atcelts ar Pirmās instances tiesas 2000. gada 15. marta spriedumu apvienotajās lietās T-25/95, T-26/95, no T-30/95 līdz T-32/95, no T-34/95 līdz T-39/95, no T-42/95 līdz T-46/95, T-48/95, no T-50/95 līdz T-65/95, no T-68/95 līdz T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 un T-104/95 *Cimenteries CBR* u.c./Komisija, saukta “Cements”, *Recueil*, II-491. lpp.

EIROPAS KOPIENU PIRMĀS INSTANCES TIESA
(trešā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs J. Azizi [*J. Azizi*], tiesneši M. Jēgers [*M. Jaeger*] un F. Deuss [*F. Dehousse*],

sekretārs H. Jungs [*H. Jung*],

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2004. gada 10. jūnijā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Prāvas rašanās fakti

Prasītājas — sabiedrības *Alsen AG*, agrāk *Holcim (Deutschland) AG*, kuras juridiskā adrese ir Hamburgā (Vācija) — uzņēmējdarbība ir celtniecības materiālu ražošana.

Alsen AG izveidojās, 1997. gadā apvienojoties *Alsen Breitenburg Zement- und Kalkwerke GmbH* (turpmāk tekstā — “*Alsen Breitenburg*”) un *Nordcement AG* (turpmāk tekstā — “*Nordcement*”).

- 2 Ar 1994. gada 30. novembra Lēmumu 94/815/EK par EK līguma 85. panta piemērošanu (lieta IV/33.126 un 33.322 — *Cements*) (OV L 343, 1. lpp., turpmāk tekstā — “lēmums “*Cements*”) Komisija noteica *Alsen Breitenburg* un *Nordcement* naudas sodu, attiecīgi, 3,841 miljonu EUR un 1,85 miljonu EUR apmērā, par EK līguma 85. panta (jaunajā redakcijā — EK līguma 81. panta) pārkāpumu.
- 3 *Alsen Breitenburg* un *Nordcement* cēla prasības par šī lēmuma atcelšanu. Šīs prasības tika reģistrētas ar numuriem T-45/95 un T-46/95 un vēlāk tika apvienotas ar prasībām, ko cēla citas lēmumā “*Cements*” minētās sabiedrības.
- 4 Atsaucoties uz Komisijas piedāvājumu, *Alsen Breitenburg* un *Nordcement* nolēma iegūt bankas garantiju, kas turklāt pasargātu no pienākuma nekavējoties samaksāt attiecīgo naudas sodu. *Berenberg Bank* izsniedza *Alsen Breitenburg* bankas garantiju, kas bija spēkā no 1995. gada 3. maija līdz 2000. gada 2. maijam, ar noteiktu komisijas maksu 0,45 % gadā. *Deutsche Bank* izsniedza *Nordcement* bankas garantiju, kas bija spēkā no 1995. gada 18. aprīļa līdz 2000. gada 3. maijam, ar noteiktu komisijas maksu 0,375 % gadā un vienreizēju komisiju EUR 15,34 apmērā. Kopumā prasītāja par banku garantiju izsniegšanu samaksāja EUR 139 002,21.
- 5 Ar 2000. gada 15. marta spriedumu apvienotajās lietās T-25/95, T-26/95, no T-30/95 līdz T-32/95, no T-34/95 līdz T-39/95, no T-42/95 līdz T-46/95, T-48/95, no T-50/95 līdz T-65/95, no T-68/95 līdz T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 un T-104/95

Cimenteries CBR u.c./Komisija, sauktu "spriedums "Cements"", Recueil, II-491. lpp., Pirmās instances tiesa atcēla lēmumu "Cements" daļā, kas attiecas uz prasītāju, un piesprieda Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

- 6 Tādēļ prasītāja, pamatojoties uz Pirmās instances tiesas Reglamenta 91. pantu, ar 2001. gada 28. septembra vēstuli lūdza atbildētāju atlīdzināt, pirmkārt, tiesāšanās izdevumus (tai skaitā atlīdzību advokātam EUR 545 000 apmērā) un, otrkārt, izdevumus par bankas garantiju iegūšanu.

- 7 Ar 2002. gada 24. janvāra vēstuli atbildētāja piedāvāja prasītājai atlīdzināt daļu no advokāta izdevumiem (līdz EUR 130 000), bet atteicās atlīdzināt izdevumus par bankas garantiju, atsaucoties uz judikatūru par tiesāšanās izdevumiem Reglamenta 91. panta izpratnē.

- 8 Ar 2002. gada 5. aprīļa vēstuli prasītāja atkārtoti aicināja atbildētāju atlīdzināt viņai pilnā apjomā advokāta izdevumus un izdevumus par bankas garantiju. Attiecībā uz izdevumiem par bankas garantiju prasītāja atsaucās uz EK līguma 288. panta otro daļu un EK līguma 233. pantu, kā arī uz Pirmās instances tiesas 2001. gada 10. oktobra spriedumu lietā T-171/99 *Corus UK/Komisija, Recueil, II-2967. lpp., kas pieņemts starplaikā.*

- 9 Ar 2002. gada 30. maija elektronisko vēstuli atbildētāja piedāvāja atlīdzināt advokāta izdevumus līdz EUR 200 000. Kas attiecas uz izdevumiem par bankas garantiju, tā atkārtoti atteicās tos atlīdzināt, uzskatot, ka iespēja atlikt naudas soda samaksu, saņemot bankas garantiju, bija vienkārši izvēle un ka tai tādēļ nevar noteikt atbildību par izdevumiem, kas radušies, uzņēmumiem pieņemot lēmumu izmantot šo iespēju.

Process un lietas dalībnieku prasījumi

- 10 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2003. gada 31. janvārī, prasītāja cēla šo prasību.
- 11 2003. gada 10. aprīlī atbildētāja atbilstoši Pirmās instances tiesas Reglamenta 114. pantam izvirzīja iebildi par nepieņemamību, ciktāl prasība ir pamatota ar EK līguma 233. pantu, un iesniedza iebildumu rakstu.
- 12 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Pirmās instances tiesa (trešā palāta) nolēma sākt mutvārdu procesu. Tika uzklausi pušu mutvārdu paskaidrojumi un viņu atbildes uz jautājumiem, ko Pirmās instances tiesa uzdeva atklātā tiesas sēdē, kas notika 2004. gada 10. jūnijā.
- 13 Prasītājas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:
  - piespriest Komisijai samaksāt tai summu EUR 139 002,21 apmērā, kas ietver procentus par kavējumu, kuri aprēķināti pēc likmes 5,75 % gadā, skaitot no 2000. gada 15. aprīļa;
  - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

- 14 Atbildētājas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:
- noraidīt prasību kā nepieņemamu daļā, ciktāl tā ir pamatota ar EK līguma 233. pantu;
  - noraidīt prasību kopumā, ciktāl tā ir pamatota ar EK līguma 288. pantu,
  - kā nepieņemamu vai, pakārtoti, kā nepamatotu daļā, kas attiecas uz izdevumiem par bankas garantiju, kuri radušies pirms 1998. gada 31. janvāra,
  - kā nepamatotu pārējā daļā;
  - piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 15 Savos apsvērumos prasītāja norāda, ka tās prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:
- atzīt prasību par pieņemamu daļā, ciktāl tā ir pamatota ar EK līguma 233. pantu;
  - pakārtoti — interpretēt prasību daļā, ciktāl tā ir pamatota ar EK līguma 233. pantu, kā prasību atcelt tiesību aktu vai prasību sakarā ar bezdarbību;
  - piespriest atbildētājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par pieņemamību

Par prasības pieņemamību daļā, ciktāl tā ir pamatota ar EK līguma 233. pantu

Lietas dalībnieku argumenti

- 16 Atbildētāja uzsver — ja prasītāja uzskata, ka nav ievērots EK līguma 233. pants, tai ir iespēja celt divu veidu prasības, proti, prasību atcelt tiesību aktu (EK līguma 230. pants) un prasību sakarā ar bezdarbību (EK līguma 232. pants).
- 17 Izskatāmā prasība, kuras mērķis ir panākt noteiktu summu atlīdzināšanu, nav ne prasība atcelt tiesību aktu, ne prasība sakarā ar bezdarbību.
- 18 Atbildētāja uzskata, ka prasītāja, uzsākot šo procesu, cerēja uz spriedumu, kura rezultātā, pēc tās domām, Komisijai tieši būtu jānodrošina attiecībā uz prasītāju sprieduma “Cements” izpilde. EK līgums nesatur nekādu juridisko pamatojumu, kas pieļauj šādu risinājumu.
- 19 Tiesas judikatūra attiecībā uz tā sauktajām “maksāšanas” prasībām apstiprina, ka nav iespējamas nekāda cita veida prasības kā vien tās, ko paredz EK līguma 230. pants un EK līguma 232. pants.

- 20 Tas atbildētājam ļauj secināt, ka prasība, kas pamatota ar EK līguma 233. panta pirmo daļu un satur prasījumu piespriest atlīdzināt izdevumus par bankas garantiju, ir acīmredzami nepieņemama. Tā piebilst, ka šādu prasību nevar interpretēt kā prasību, kas celta atbilstoši EK līguma 230. pantam vai EK līguma 232. pantam, kas izskatāmajā lietā, starp citu, arī būtu nepieņemama.
- 21 Prasītāja uzsver, ka, pirmkārt, tā lūdz atlīdzināt tai radušos zaudējumus. Tā arī uzskata, ka atsaukšanās uz EK līguma 233. pantu ietilpst "atlīdzinājuma prasības" ietvaros un ka atbildētājam izskatāmajā lietā nebija manevra iespējas. Pamatojoties, pirmkārt, uz sprieduma par tiesību akta atcelšanu atpakaļejošo spēku un, otrkārt, uz Pirmās instances tiesas judikatūru (it īpaši uz iepriekš 8. punktā minēto spriedumu lietā *Corus UK*/Komisija, 50. punkts), prasītāja uzskata, ka pienākums atlīdzināt izdevumus par bankas garantiju gulstas uz atbildētāju. Turklāt tā norāda, ka Pirmās instances tiesa spriedumā "*Cements*" (5116. un turpmākie punkti) pamatoti atzina, ka izdevumi par bankas garantiju ir jāatlīdzina.
- 22 Otrkārt, prasītāja uzsver, ka EK līguma 233. panta pirmā daļa rada arī tiesības uz atlīdzinājumu, tāpēc tā var atsaukties uz šo normu.
- 23 Prasītāja iebilst atbildētājas secinājumam par to, ka uz tiesībām, kas izriet no EK līguma 233. panta pirmās daļas, varētu atsaukties vienīgi, ceļot prasību atcelt tiesību aktu vai prasību sakarā ar bezdarbību. Šādam secinājumam EK līguma 233. panta redakcijā nav nekāda pamata, un tas arī neizriet no judikatūras, uz ko atsaucas atbildētāja.
- 24 Prasītāja vēl uzskata, ka atbildētājas izvirzītā tēze nav saderīga ar procesuālās ekonomijas principu, tāpēc ka tās rezultātā ir jāizmanto divi tiesību aizsardzības līdzekļi (prasība par atlīdzinājumu EK līguma 288. panta izpratnē un prasība par tiesību akta atcelšanu vai prasība sakarā ar bezdarbību EK līguma 233. panta izpratnē).

- 25 Pakārtoti prasītāja lūdz Pirmās instances tiesu interpretēt prasību daļā, ciktāl tā ir pamatota ar EK līguma 233. panta pirmo daļu, kā prasību par tiesību akta atcelšanu vai prasību sakarā ar bezdarbību.
- 26 Šajā sakarā prasītāja uzskata par neatbilstošu procesuālās ekonomijas principam uzlikt tai pienākumu atkārtoti lūgt Komisiju atlīdzināt izdevumus par bankas garantiju, lai pēc tam celtu prasību par tiesību akta atcelšanu vai prasību sakarā ar bezdarbību, lai gan pati atbildētāja jau nepārprotami norādījusi, ka tā atteicās maksāt attiecīgo naudas summu. Visbeidzot, prasītāja atzīmē, ka tai vēl ir iespēja celt prasību par tiesību akta atcelšanu, jo atbildētāja vēl nav pieņēmusi apstrīdamu lēmumu.

Pirmās instances tiesas vērtējums

— Par prasības pieņemamību, ciktāl tā ir pamatota ar EK līguma 233. pantu

- 27 Vispirms ir jāatzīmē, ka prasītāja daļēji un patstāvīgi pamato savu prasību ar EK līguma 233. pantu, cenšoties panākt izdevumu atlīdzināšanu par bankas garantiju.
- 28 Prasītāja, lai izskaidrotu savu tiesību juridisko pamatojumu, skaidri nodala “tiesības uz zaudējumu atlīdzināšanu atbilstoši EK līguma 233. pantam” (prasības pieteikuma II sadaļas 1. punkta a) apakšpunkts) un “tiesības uz atlīdzinājumu, pamatojoties uz EK līguma 288. panta otrās daļas noteikumiem kopsakarā ar 235. panta noteikumiem” (prasības pieteikuma II sadaļas 1. punkta b) apakšpunkts).

- 29 Turklāt prasītāja precizē, ka “paralēli tiesībām, kas izriet no EK līguma 233. panta, Komisijai ir arī pienākums, pamatojoties uz EK līguma 288. panta otrās daļas noteikumiem kopsakarā ar 235. panta noteikumiem, atlīdzināt izdevumus par bankas garantiju” (prasības pieteikuma 22. punkts).
- 30 Visbeidzot, prasītāja tiesas sēdē norādīja, ka tās prasība faktiski pamatojas uz diviem atšķirīgiem un patstāvīgiem juridiskiem pamatiem, proti, EK līguma 233. pantu, no vienas puses, un EK līguma 288. panta noteikumiem kopsakarā ar 235. panta noteikumiem, no otras puses.
- 31 Šajā sakarā ir jāatzīmē, ka EK līgums ierobežoti paredz tiesību aizsardzības līdzekļus, ko indivīdi var izvēlēties savu tiesību aizsardzībai (šajā sakarā skat. Tiesas 1982. gada 21. oktobra rīkojumu lietā 233/82 K./Vācija un Parlaments, *Recueil*, 3637. lpp.).
- 32 EK līguma 233. pants nerada tiesību aizsardzības līdzekli — tas nevar būt patstāvīgs pamats tādai prasībai kā izskatāmajā lietā, kuras mērķis ir izdevumu atlīdzināšana par bankas garantiju.
- 33 Tas nenozīmē, ka indivīdam nav prasības tiesību, ja viņš uzskata, ka nav veikti sprieduma izpildei vajadzīgie pasākumi. Tiesai jau bija iespēja šajā sakarā lemt, ka pienākumu, kas izriet no EK līguma 233. panta, var izpildīt, it īpaši izmantojot EK līguma 230. pantā un EK līguma 232. pantā paredzētos tiesību aizsardzības līdzekļus (Tiesas 1988. gada 26. aprīļa spriedums apvienotajās lietās 97/86, 99/86, 193/86 un 215/86 *Asteris u.c./Komisija*, *Recueil*, 2181. lpp., 24., 32. un 33. punkts).

- 34 Šajā kontekstā Kopienu tiesa nav tiesīga aizstāt Kopienu veidojošo varu, lai veiktu grozījumus ar Līgumu nodibinātajā tiesību aizsardzības līdzekļu un procesu sistēmā (Tiesas 2002. gada 25. jūlija spriedums lietā C-50/00 P *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome, *Recueil*, I-6677. lpp., 45. punkts, Pirmās instances tiesas 2000. gada 27. jūnija spriedums apvienotajās lietās T-172/98, no T-175/98 līdz T-177/98 *Salamander* u.c./Parlaments un Padome, *Recueil*, II-2487. lpp., 75. punkts, un 2003. gada 15. janvāra spriedums apvienotajās lietās T-377/00, T-379/00, T-380/00, T-260/01 un T-272/01 *Philip Morris International* u.c./Komisija, *Recueil*, II-1. lpp., 124. punkts).
- 35 Šo secinājumu neietekmē fakts, ka atbildētājam izskatāmajā lietā nav izvēles iespēju, kā to apgalvo prasītāja, vai ka Pirmās instances tiesa spriedumā “Cements” ir deklarējusi, ka ir jāatlīdzina izdevumi par bankas garantiju. Tas pats attiecas uz prasītājas argumentu par to, ka EK līguma 233. pants rada “tiesības uz atlīdzinājumu” vai to, ka šo tiesību aizsardzībai var izmantot cita veida tiesību aizsardzības līdzekļus, ne tikai prasību atcelt tiesību aktu vai prasību sakarā ar bezdarbību, vai uz argumentu par to, ka būtu jāpiemēro procesuālās ekonomijas princips.
- 36 Vienīgais jautājums, ko noskaidro, izskatot iebildi par nepieņemamību, ir tas, vai EK līguma 233. pants kā tāds veido īpašu tiesību aizsardzības līdzekli. Ņemot vērā ar Līgumu noteiktos ierobežotos tiesību aizsardzības līdzekļus un iepriekš minēto judikatūru, atbildei jābūt noliedzošai.
- 37 Turklāt ir jāatzīmē, ka Pirmās instances tiesa spriedumā “Cements”, pretēji tam, ko apgalvo prasītāja, nav norādījusi, ka ir jāatlīdzina izdevumi par bankas garantiju. Tā tikai kontekstā ar lietām T-50/95 un T-51/95, kurās prasītāja nebija lietas dalībiece, tai skaitā precizēja, ka “šīs prasības faktiski skar šī sprieduma izpildi un ka Komisijai jāveic šādam izpildei vajadzīgie pasākumi atbilstoši Līguma 176. pantam” (jaunajā redakcijā — EK līguma 233. pants) (spriedums “Cements”, 5118. punkts). No šī punkta izriet — Pirmās instances tiesa nenolēma, ka Komisijai ir pienākums atlīdzināt izdevumus par bankas garantiju atbilstoši EK līguma 233. pantam. Pirmās

instances tiesa tikai norādīja, ka Komisijai ir jāveic sprieduma izpildei vajadzīgie pasākumi. Šajā sakarā ir jāatgādina, ka Pirmās instances tiesa nav tiesīga rīkoties Komisijas vietā, lai noteiktu, kādi pasākumi tai bija jāveic EK līguma 233. panta izpratnē (Pirmās instances tiesas 1992. gada 8. oktobra spriedums lietā T-84/91 *Meskens/Parlaments*, *Recueil*, II-2335. lpp., 78. un 79. punkts).

38 Tāpat ir jāatzīmē, ka izskatāmā lieta nelīdzinās tai, kurā ir taisīts spriedums *Corus UK/Komisija* (minēts iepriekš 8. punktā). Šajā spriedumā Pirmās instances tiesa uzskatīja (39. punkts), ka EOTK līguma 34. pants (EK līguma 233. panta ekvivalents EOTK līgumā) piešķir īpašas tiesības papildus tam, ko paredz kopējā sistēma Kopienas atbildības jomā, kuru īsteno EOTK līguma 40. pants (EK līguma 288. panta ekvivalents EOTK līgumā), ja prezumētos zaudējumus radīja Komisijas lēmums, ko atcēlušas Kopienas tiesas.

39 Tomēr EK līguma 233. pants, uz ko atsaucas izskatāmajā lietā, satur noteikumus, kas atšķiras no EOTK līguma 34. panta noteikumiem. Saskaņā ar pēdējo no minētajām normām, Komisijai ne vien bija jāveic vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu taisnīgu atlīdzinājumu par zaudējumiem, kas radušies tiešā sakarā ar atcelto lēmumu vai ieteikumiem, bet tās bezdarbība ļauj celt prasību par zaudējumu atlīdzināšanu Eiropas Kopienas Tiesā. Šajos apstākļos izskatāmajā lietā nevar piemērot risinājumu, ko Pirmās instances tiesa izmantoja spriedumā lietā *Corus UK/Komisija* (minēts 8. punktā iepriekš).

40 Ievērojot visus šos apsvērumus, prasītājas prasība daļā, ciktāl tā ir pamatota ar EK līguma 233. pantu, ir jānoraida kā nepieņemama.

— Par prasītājas lūgumu interpretēt prasību kā prasību atcelt tiesību aktu vai prasību sakarā ar bezdarbību

- 41 Pirmkārt, ir jāatgādina — savas prasības ievaddaļā prasītāja precizē, ka šīs prasības priekšmets ir “prasība par atlīdzinājumu”. Turklāt prasības pieteikumā lūgts “piespriest Komisijai samaksāt prasītājam summu EUR 139 002,21 apmērā, kas ietver procentus par kavējumu, kuri aprēķināti pēc likmes 5,75 % gadā, skaitot no 2000. gada 15. aprīļa”. Tas ļauj spriest, ka šīs tiesvedības mērķis nepārprotami ir saņemt atlīdzinājumu, nevis atcelt tiesību aktu vai prasība atzīt atbildētājas bezdarbību.
- 42 Pirmais teikums Eiropas Kopienu Tiesas Statūtu 21. pantā, ko piemēro procesā Pirmās instances tiesā atbilstoši šo Statūtu 53. panta pirmajai daļai, nosaka, ka “Tiesā griežas ar Tiesas sekretāram adresētu pieteikumu” un ka “prasības pieteikumā jābūt iesniedzēja uzvārdam un pastāvīgai adresei un ziņām par parakstītāju, jānorāda persona vai personas, pret kurām prasības pieteikums ir vērst, strīda priekšmets, prasījums un īss to tiesību normu izklāsts, ar kurām tiek pamatots pieteikums [īss pamatu izklāsts]”.
- 43 To pašu nosaka Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunkts, kas paredz, ka Tiesas Statūtu 21. pantā paredzētajā prasības pieteikumā ietver strīda priekšmetu un kopsavilkumu par izvirzītajiem pamatiem.
- 44 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru šīm norādēm jābūt pietiekami skaidrām un precīzām, lai ļautu atbildētājam sagatavot savu aizstāvību un Pirmās instances tiesai — lemt par prasību bez vajadzības attiecīgā gadījumā izmantot citu informāciju. Tiesiskās drošības un pareizas tiesvedības nodrošināšanai, lai prasība būtu pieņemama, ir vajadzīgs, lai tās pamatā esošie galvenie faktiskie un tiesību apstākļi,

vismaz kopumā, bet loģiski un saprotami, izrietētu no paša prasības pieteikuma teksta (Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedums lietā T-348/94 *Enso Española/Komisija*, *Recueil*, II-1875. lpp., 143. punkts).

45 Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru no Reglamenta 44. panta 1. punkta kopsakarā ar 48. panta 2. punkta noteikumiem izriet, ka prasības priekšmets ir jānorāda prasības pieteikumā. Prasība, kas pirmoreiz izteikta replikā, groza sākotnējo prasības priekšmetu, un tādēļ tā ir jāuzskata par jaunu prasību un jānoraida kā nepieņemama (skat. Pirmās instances tiesas 2002. gada 11. janvāra spriedumu lietā T-210/00 *Biret et Cie/Padome*, *Recueil*, II-47. lpp., 49. punkts, un tajā minēto judikatūru). Šī pati argumentācija ir spēkā, ja sākotnējais prasības priekšmets tiek grozīts, sniedzot apsvērumus par iebildi par nepieņemamību.

46 Ņemot vērā šos apstākļus un to, ka prasības vienīgais mērķis bija saņemt "atbildzinājumu", prasītājas prasība par to, lai prasības pieteikumu tiktāl, ciktāl tas ir pamatots ar EK līguma 233. panta pirmo daļu, interpretētu kā prasību par tiesību akta atcelšanu vai prasību sakarā ar bezdarbību, ir jānoraida kā nepieņemama.

Par prasības par zaudējumu atlīdzību, kas pamatojas uz EK līguma 235. pantu un 288. panta otro daļu, noilgumu

Lietas dalībnieku argumenti

47 Atbildētāja apstrīd arī to, vai prasība, kas pamatojas uz EK līguma 235. pantu un 288. panta otro daļu, ir pieņemama attiecībā uz daļu no prasītājas segtajiem izdevumiem par bankas garantiju.

- 48 Attiecībā uz Tiesas Statūtu 46. pantu atbildētāja uzskata, ka iespējamās tiesības, uz ko atsaucas, ir dzēstas sakarā ar noilgumu un prasība ir nepieņemama daļā, ciktāl tā skar izdevumus par bankas garantiju, kas radušies līdz 1998. gada 31. janvārim.
- 49 Izskatāmajā lietā tiesību akts, kas rada iespējamo pienākumu sniegt atlīdzinājumu prasītājam, proti, lēmums "Cements", ir pieņemts 1994. gada 30. novembrī un darīts zināms prasītājam 1995. gada 3. februārī. Bankas garantijas tika izsniegtas 1995. gada 18. un 21. aprīlī, un pēc tam iesniegtas Komisijai. Periods, ko aptver bankas garantija, sākas maksājuma termiņa beigās, tas ir, 1995. gada 3. maijā. Ņemot vērā to, ka varēja būt iestājušies atlīdzinājuma pienākuma nosacījumi, atbildētāja uzskata, ka attiecīgais gadījums, sākot no šīs dienas — 1995. gada 3. maija, ir jāuzskata par prasības noilguma termiņa sākuma datumu.
- 50 Atbildētāja atzīst, ka izskatāmajā lietā zaudējumi nebija radušies pēkšņi, bet ilgstošā laika posmā, līdz bankas garantijas termiņa beigām. Šādā gadījumā Tiesas Statūtu 46. pantā paredzētais prasības noilgums attiecas uz piecu gadu periodu pirms datuma, kurā veikta darbība, kas pārtrauc noilgumu, neskarot tiesības, kas radušās vēlākā laikā.
- 51 Izskatāmajā lietā atbildētāja uzskata — lai gan prasītāja savā 2002. gada 5. aprīļa vēstulē lūdza viņai atlīdzināt izdevumus par bankas garantiju, atsaucoties uz EK līguma 288. panta otro daļu, tomēr tā nav cēlusi prasību atbilstoši Tiesas Statūtu 46. panta trešā teikuma prasībām termiņā, ko paredz EK līguma 230. pants.
- 52 Atbildētāja no tā secina, ka noilgums ir pārtraukts, tikai iesniedzot prasības pieteikumu 2003. gada 31. janvārī, un ka prasībām, kas attiecas uz izdevumiem par bankas garantiju, kuri radušies pirms 1998. gada 31. janvāra, tāpat ir iestājies noilgums.

- 53 Prasītāja savukārt apgalvo, ka noilguma termiņš prasībai atlīdzināt izdevumus par bankas garantiju sākās dienā, kad pasludināja spriedumu "Cements". Atsaucoties tai skaitā uz Tiesas 1982. gada 27. janvāra spriedumu apvienotajās lietās 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 un 5/81 *Birra Wührer u.c./Padome un Komisija, Recueil*, 85. lpp., 10.–12. punkts, tā uzskata, ka nosacījumi, kas rada atlīdzinājuma pienākumu, ir iestājušies tikai ar dienu, kurā pasludināts spriedums.
- 54 Prasītāja uzskata, ka būtiskais elements, lai rastos tiesības uz atlīdzinājumu, izskatāmajā lietā nav tikai naudas sodu piemērojošā lēmuma prettiesiskums, bet tā atcelšana tiesā, tāpēc laikā, kad lēmums bija spēkā, tas bija tiesisks pamats bankas garantiju izdošanai. Tā kā prasībai atcelt lēmumu, ar ko nosaka naudas sodu, nav noilgumu apturošas iedarbības, attiecīgi, pienākums, ko uzliek lēmuma "Cements" rezolutīvā daļa, ir spēkā procesa laikā.
- 55 Prasītāja uzskata, ka atšķirīga pieeja neatbilstu procesuālās ekonomijas principam, jo tā nozīmētu, ka līdz ar prasību atcelt lēmumu, ar ko nosaka naudas sodu, jāceļ arī prasība par zaudējumu atlīdzību, lai panāktu izdevumu atlīdzināšanu par bankas garantiju. Lai nepieļautu atšķirīgus spriedumus par attiecīgā lēmuma tiesiskumu, Pirmās instances tiesa tāpat var izskatīt prasību par zaudējumu atlīdzību tikai pēc sprieduma par tiesību akta atcelšanu, un līdz tam tiesvedība attiecībā uz prasību par zaudējumu atlīdzināšanu ir jāaptur.
- 56 Turklāt prasītāja uzskata, ka zaudējuma apmēru noteica tiesvedības ilgums attiecībā uz prasību atcelt tiesību aktu. Tāpēc izskatāmajā lietā nav citu turpmāku zaudējumu.

- 57 Visbeidzot, tā uzskata — atbildētājas paustās nostājas rezultātā noilguma termiņš prasībai atlīdzināt izdevumus par bankas garantiju rit tikpat ilgi, cik process par tiesību akta atcelšanu. Tādējādi atbildētāja varētu izvairīties no prasībām par atlīdzinājumu, ar apelācijas sūdzības iesniegšanu panākot, ka spriedums par tiesību akta atcelšanu kļūst izpildāms pēc iespējas vēlāk.
- 58 Prasītāja secina, ka noilguma termiņš sākās 2000. gada martā un tika pārtraukts, ceļot prasību 2003. gada 31. janvārī, tas ir, pirms noilguma termiņa beigām atbilstoši Tiesas Statūtu 46. pantam.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 59 Saskaņā ar judikatūru noilguma termiņš prasībai sakarā ar Kopienas ārpuslīgumisko atbildību var sākties tikai tad, ja pirms tam ir īstenojušies visi nosacījumi, kas nosaka atlīdzinājuma pienākumu (Pirmās instances tiesas 2002. gada 11. janvāra spriedums lietā T-174/00 *Biret International/Padome, Recueil*, II-17. lpp., 38. punkts).
- 60 Izskatāmajā lietā iespējamais zaudējums, kas radies prasītājam, izpaužas kā bankas garantiju izsniegšana. Prasības pieteikuma 2. un 3. pielikums šajā sakarā liecina, ka *Berenberg Bank* izsniedza *Alsen Breitenburg* bankas garantiju, kas bija spēkā no 1995. gada 3. maija līdz 2000. gada 2. maijam, un *Deutsche Bank* izsniedza *Nordcement* bankas garantiju, kas bija spēkā no 1995. gada 18. aprīļa līdz 2000. gada 3. maijam. Šīs bankas noteica atlīdzību, pamatojoties uz gada komisijas maksu, kas izteikta procentos no garantijas summas (*Berenberg Bank* — 0,45 % un *Deutsche Bank* — 0,375 %).

- 61 Šajos apstākļos atlīdzības summa, kas pienācās bankām, bija proporcionāla dienu skaitam, kurā ir spēkā banku garantijas. Šīs bankas izdevumu aprēķins izriet no prasības pieteikuma 2. pielikuma, jo *Berenberg Bank* aprēķina izdevumus, vadoties no faktisko dienu skaita. Prasītāja tiesas sēdē apstiprināja, ka izdevumi par bankas garantiju palielinājās atkarībā no dienu skaita.
- 62 Tāpat ir jāatzīmē, ka jau radušies izdevumi bija jāmaksā bankām, neskatoties uz to, kāds iznākums būtu prasībai par tiesību akta atcelšanu.
- 63 Prasītāja, uzskatot, ka lēmums “Cements” bija prettiesisks (ko apstiprina fakts, ka tā iesniedza prasību atcelt tiesību aktu), varēja izvirzīt jautājumu par Kopienas ārpuslīgumisko atbildību sakarā ar bankas garantiju izsniegšanu. Šajā kontekstā tā varēja norādīt uz nākotnē iespējamu, taču neapšaubāmu un nosakāmu zaudējumu (proti, atlīdzību, kas noteikta par bankas garantiju), jo šis zaudējums bija pietiekami skaidri paredzams (par iespēju atsaukties uz nākotnē paredzamu zaudējumu skat. Tiesas 1976. gada 2. jūnija spriedumu apvienotajās lietās no 56/74 līdz 60/74 *Kampffmeyer u.c./Padome* un Komisija, *Recueil*, 711. lpp., 6. punkts, un Pirmās instances tiesas 2000. gada 8. jūnija spriedumu apvienotajās lietās T-79/96, T-260/97 un T-117/98 *Camar* un *Tico/Komisija* un Padome, *Recueil*, II-2193. lpp., 192. un 207. punkts).
- 64 Pretēji tam, ko apgalvo prasītāja, lēmuma “Cements” atcelšana nebija vajadzīga, lai sāktos noilguma termiņš prasībai par zaudējumu atlīdzību. Pirmās instances tiesai jau ir bijusi iespēja precizēt — fakts, ka prasītājs uzskata, ka tā rīcībā vēl nav visu fakti, kas viņam no tiesību viedokļa ļauj pietiekami pierādīt Kopienas atbildību tiesas procesā, tomēr nepārtrauc noilguma termiņa tecējumu. Tādējādi rastos neskaidrība attiecībā uz procesuālo kritēriju par noilguma termiņa sākumu un atbildības nosacījumu fakta konstatējumu, ko galu galā varētu atrisināt, tikai nododot lietu

tiesai strīda galīgai izskatīšanai pēc būtības (Pirmās instances tiesas 2001. gada 17. janvāra rikožums lietā T-124/99 *Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi/Komisija, Recueil*, II-53. lpp., 24. punkts).

- 65 Izskatāmajā lietā iespējamais Kopienas tiesību pārkāpums radās, pieņemot lēmumu "Cements". Brīdī, kad prasītāja saņēma paziņojumu par šo lēmumu, tā oficiāli pieņēma to zināšanai — faktiski un juridiski. Nav noliedzams arī tas, ka šajā brīdī lēmums "Cements" sāka radīt juridiskās sekas attiecībā uz prasītāju. Tātad no šī datuma tai bija iespēja norādīt uz Kopienas tiesību pārkāpumu.
- 66 Cita risinājuma pieņemšana turklāt nozīmētu apšaubīt prasības par zaudējumu atlīdzību patstāvīgo raksturu salīdzinājumā ar citiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, it īpaši salīdzinājumā ar prasību atcelt tiesību aktu (par prasības par zaudējumu atlīdzību patstāvīgo raksturu skat. Pirmās instances tiesas 2002. gada 10. aprīļa spriedumu lietā T-209/00 *Lamberts/Médiateur, Recueil*, II-2203. lpp., 58. punkts, un tajā minēto judikatūru).
- 67 Prasītājas izvirzītajiem argumentiem par procesuālās ekonomijas principu šajā sakarā nav nozīmes. Pat tad, ja šis princips ļauj izvairīties no jaunas prasības celšanas tiesā gadījumā, kad jaunais lēmums aizstāj apstrīdēto lēmumu (Pirmās instances tiesas 2001. gada 10. oktobra spriedums lietā T-111/00 *British American Tobacco International (Investments)/Komisija, Recueil*, II-2997. lpp., 22. punkts), tas neļauj apstrīdēt normas, kas regulē noilgumu prasībām par zaudējumu atlīdzību. Tas tā būtu šajā gadījumā, ja pieņemtu prasītājas nostāju.
- 68 Ievērojot visus šos apsvērumus, ir jāatzīst, ka izskatāmajā lietā noilguma termiņš prasībai par ārpuslīgumisko atbildību sākās no brīža, kad attiecīgās sabiedrības saņēma bankas garantijas, proti, no 1995. gada 3. maija attiecībā uz *Alsen Breitenburg* un no 1995. gada 18. aprīļa attiecībā uz *Nordcement*.

69 Tomēr ir jāņem vērā fakts, ka zaudējumi, uz ko atsaucas šajā lietā, nebija pēkšņi, bet ilgstoši. Kā tas tika norādīts iepriekš, izdevumi bija aprēķināti atkarībā no dienu skaita, kurā bija spēkā banku garantijas. Šo viedokli, starp citu, atbildētāja apstiprināja tiesas sēdē. Tātad iespējamie zaudējumi dienu no dienas pieauga un bija nepārtraukti.

70 Šajā gadījumā Tiesas Statūtu 46. pantā paredzētais noilgums, atkarībā no datuma, kurā veikta darbība, kas to pārtrauc, attiecas uz periodu, kas ir senāks par pieciem gadiem pirms šī datuma, neskarot tiesības, kas radušās vēlākā periodā (Pirmās instances tiesas 1997. gada 16. aprīļa spriedums lietā T-20/94 *Hartmann*/Padome un Komisija, *Recueil*, II-595. lpp., 132. punkts, iepriekš 59. punktā minētais spriedums lietā *Biret International*/Padome, 41. punkts, un Pirmās instances tiesas 2001. gada 19. septembra rīkojums lietā T-332/99 *Jestädt*/Padome un Komisija, *Recueil*, II-2561. lpp., 44. un 45. punkts).

71 Šajā sakarā Tiesas Statūtu 46. pantā paredzēts, ka darbība, kas pārtrauc noilgumu, ir vai nu prasības pieteikuma iesniegšana Tiesā, vai nu iepriekšējs lūgums, ko cietusī puse var iesniegt attiecīgajai iestādei. Pēdējā no šiem gadījumiem prasības pieteikums jāiesniedz divu mēnešu laikā, kā tas paredzēts EK līguma 230. pantā, jo attiecīgajā gadījumā ir piemērojami EK līguma 232. panta otrās daļas noteikumi.

72 Izskatamajā lietā prasītāja ar 2001. gada 28. septembra vēstuli un atbilstoši Reglamenta 91. pantam lūdza atbildētājai atlīdzināt izdevumus, kas radušies sakarā ar bankas garantiju izsniegšanu. Prasītāja atkārtoja savu lūgumu ar 2002. gada 5. aprīļa vēstuli, atsaucoties uz EK līguma 288. pantu.

73 Tomēr pēc šiem lūgumiem prasītāja neiesniedza prasības pieteikumu EK līguma 230. pantā paredzētajā termiņā, kā to paredz Tiesas Statūtu 46. panta trešais teikums. Tātad šīs vēstules nav uzskatāmas par darbībām, kas pārtrauc noilgumu Tiesas Statūtu 46. panta izpratnē.

- 74 Ievērojot visus šos argumentus un ņemot vērā faktu, ka izskatāmā prasība ir celta 2003. gada 31. janvārī, tā ir jānoraida kā nepieņemama daļā, kas attiecas uz izdevumiem par bankas garantiju, kuri radušies prasītājai piecus gadus pirms šī datuma, proti, pirms 1998. gada 31. janvāra.

Par lietas būtību

- 75 Tā kā prasība ir jānoraida kā nepieņemama daļā tiktāl, ciktāl tā ir pamatota ar EK līguma 233. pantu, Pirmās instances tiesas pārbaude aprobežosies ar prasītājas argumentiem, kas izvirzīti atbilstoši EK līguma 288. panta otrajai daļai un EK līguma 235. pantam. Turklāt, tā kā prasība par zaudējumu atlīdzību tāpat jānoraida kā nepieņemama daļā, kas attiecas uz izdevumiem par bankas garantiju, kuri radušies pirms 1998. gada 31. janvāra, pārbaude pēc būtības skars tikai tos izdevumus, kuri radušies pēc šī datuma.

Lietas dalībnieku argumenti

- 76 Attiecībā uz lēmuma “Cements”, ko atcēla Pirmās instances tiesa, prettiesiskumu, prasītāja apgalvo, ka šis lēmums satur kļūdu, kas izraisa Kopienas atbildību. Tā uzsver, ka šis lēmums tika daļēji atcelts, jo prasītāja nevarēja pierādīt, ka atbildētāja ir pārkāpusi EK līguma 85. pantu vai ka tā bija konkurenci ierobežojošas vienošanās dalībiece. Prasītāja uzskata, ka tādējādi izskatāmajā lietā Komisija pieļāva nopietnu pārkāpumu.
- 77 Prasītāja precizē, ka atbildētājai, pieņemot lēmumu “Cements”, nebija rīcības brīvības. Atsaucoties uz Tiesas 2003. gada 10. jūlija spriedumu lietā C-472/00 P Komisija/*Fresh Marine, Recueil*, I-7541. lpp., prasītāja uzskata, ka vienkāršs

Kopienas tiesību pārkāpums pats par sevi ir pietiekams, lai konstatētu "pietiekami izteikta pārkāpuma" faktu. Saskaņā ar spriedumu "Cemets" atbildētājam izskatāmajā lietā nevajadzēja noteikt naudas sodu; šādi tās rīcības brīvība tika pilnībā samazināta. Turklāt izskatāmā lieta atšķiras no lietas, kas bija pamatā spriedumam *Corus UK*/Komisija (minēts iepriekš 8. punktā), kurā tika analizēts, vai Komisija bija nepareizi izmantojusi savu rīcības brīvību, nosakot soda naudas lielumu. Tas prasītājam ļauj secināt, ka izskatāmajā lietā soda naudu piemērojošā lēmuma prettiesiskums ir pietiekams, lai Kopienai radītu atbildību.

78 Šajos apstākļos nav nozīmes tam, vai lietai ir komplicēts raksturs. Katrā ziņā ir jāanalizē prasītājas konkrētā situācija. Tā kā Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka izskatāmajā lietā nebija pietiekamu pierādījumus, prasītājas situāciju nevar uzskatīt par komplicētu. Jebkurā gadījumā Komisija ir pieļāvusi nopietnu rūpības pienākuma pārkāpumu.

79 Visbeidzot, prasītāja norāda — tas, vai citi uzņēmumi administratīvajā procesā sadarbojās ar Komisiju vai ne, jebkurā gadījumā nevar tai kaitēt. Turklāt izdevumi par bankas garantiju ir jāatlīdzina saskaņā ar lojalitātes principu.

80 Attiecībā uz cēloņsakarību prasītāja konstatē, ka lēmums "Cemets" ir tai tieši radījis zaudējumus, proti, izdevumus par bankas garantiju. Tā norāda, ka šie zaudējumi nepamatojas uz tās brīvi pieņemtu lēmumu, un uzsver, ka gadījumā, ja noraidīs tās prasību atcelt tiesību aktu, tā ciestu zaudējumus vai nu sakarā ar samaksājamiem procentiem, vai izdevumiem par bankas garantiju. Prasītāja arī norāda — ja bankas garantijas iegūšanai nav tādu pašu juridisko seku kā tūlītējai soda naudas samaksai, tad tā nav arī alternatīva iespēja uzņēmumiem.

- 81 Attiecībā uz zaudējumiem prasītāja savas prasības pielikumā iesniedza divus bankas konta izrakstus par kopējo summu EUR 139 002,21. Prasītāja arī lūdz, lai Komisijai piespriež samaksāt kavējuma procentus (līdz 5,75 %), sākot ar nākamo mēnesi pēc sprieduma “Cements” pasludināšanas, proti, no 2000. gada 15. aprīļa.
- 82 Atbildētāja savukārt uzskata, ka prasītāja ir kļūdaini sapratusi spriedumu lietā Komisija/*Fresh Marine* (minēts iepriekš 77. punktā). Tiesa šajā spriedumā tikai atzīmēja, ka vienkāršs Kopienas tiesību pārkāpums “var” būt pietiekams, lai konstatētu pietiekami izteiktu pārkāpumu. Izšķirošais kritērijs ir pieļautā pārkāpuma acīmredzamais raksturs un smagums, un atbildētāja uzskata, ka ir arī jāanalizē visi faktori, kas var sniegt norādi uz Komisijas pieļautā pārkāpuma smagumu.
- 83 Izskatāmajā lietā atbildētāja uzskata, ka sprieduma “Cements” pamatā esošā lieta bija ļoti komplicēta. Pārkāpums ir ļoti sazarots, tajā bija iesaistīta liela daļa Eiropas rūpniecības un daudzi lietas dalībnieki, un, attiecīgi, lēmuma adresāti. Turklāt vienošanās tika turēta noslēpumā, un izmeklēšanas laikā neviens no uzņēmumiem nesadarbojās ārpus tā, ko paredz noteikumi par izmeklēšanas pilnvarām.
- 84 Attiecībā uz cēloņsakarību atbildētāja uzskata, ka bankas garantijas iegūšana, atšķirībā no naudas soda samaksas, nav pienākums. Tas atbildētājai ļauj secināt, ka starp Komisijas iespējamo pārkāpumu un prezumētajiem zaudējumiem nepastāv tieša cēloņsakarība judikatūras izpratnē.
- 85 Runājot par zaudējumiem, atbildētāja precizē, ka attiecībā uz pieprasītajiem procentiem 2000. gada 15. aprīlī (datums, no kura prasītāja lūdz skaitīt kavējuma procentus) tai nebija zināmas ne prasītājas prasības, ne pieprasītās summas apjoms.

Kas attiecas uz prasītājas 2002. gada 5. aprīļa vēstuli, pēc tās netika iesniegts prasības pieteikums Tiesas Statūtu 46. panta otrajā teikumā norādītajā termiņā. Tāpēc atbildētāja uzskata, ka tiesības saņemt kavējuma procentu jebkurā gadījumā nevar rasties agrāk kā dienā, kurā celta šī prasība, tas ir, no 2003. gada 31. janvāra. Visbeidzot, attiecībā uz pieprasīto kavējuma procentu likmi atbildētāja uzsver, ka procentu likme, ko Eiropas Centrālā banka piemēro savām galvenajām refinansēšanas operācijām, 2003. gada 31. janvārī sastādīja 2,75 %. Palielinot to par diviem procentu punktiem, kas noteikti spriedumā lietā *Corus IUK/Komisija* (minēts iepriekš 8. punktā), rodas procentu likme 4,75 %, nevis 5,75 %, kā apgalvo prasītāja.

Pirmās instances tiesas vērtējums

86 No pastāvīgās judikatūras izriet — lai iestātos Kopienas ārpuslīgumiskā atbildība EK līguma 288. panta otrās daļas izpratnē, ir vajadzīga vairāku nosacījumu kumulatīva īstenošanās, proti — iestādēm pārņemstās darbības prettiesiskums, zaudējumu fakts un cēloņsakarība starp darbību un prezumētajiem zaudējumiem (Tiesas 1982. gada 29. septembra spriedums lietā 26/81 *Oleifici Mediterranei*, *Recueil*, 3057. lpp., 16. punkts, un Pirmās instances tiesas 1996. gada 16. oktobra spriedums lietā T-336/94 *Efisol/Komisija*, *Recueil*, II-1343. lpp., 30. punkts).

Par pārņemstās rīcības prettiesiskuma priekšnosacījumu

87 Attiecībā uz pārņemstās rīcības prettiesiskuma priekšnosacījumu judikatūra pieprasa konstatēt, ka ir pietiekami izteikti pārkāptas tiesību normas, kas piešķir tiesības indivīdiem. Šajā sakarā ir jāatgādina, ka Tiesas iedibinātais režīms Kopienas ārpuslīgumiskās atbildības jomā tai skaitā ņem vērā regulējamo situāciju sarežģītību, grūtības normu piemērošanā vai interpretēšanā un it īpaši apstrīdētā akta autoram piešķirto rīcības brīvību. Izšķirošais kritērijs, lai Kopienas tiesību pārkāpumu uzskatītu par pietiekami izteiktu, pastāv tajā, ka attiecīgā Kopienas iestāde

acīmredzami un smagi pārkāpj tās rīcības brīvībai noteiktās robežas. Ja šīs iestādes rīcības brīvība ir ļoti ierobežota vai tikpat kā neesoša, tad ar vienkāršu Kopienas tiesību pārkāpumu var pietikt, lai konstatētu, ka tas ir pietiekami izteikts pārkāpums (Tiesas 2000. gada 4. jūlija spriedums lietā C-352/98 P *Bergaderm et Goupil*/Komisija, *Recueil*, I-5291. lpp., 40. un 42.–44. punkts, 2002. gada 10. decembra spriedums lietā C-312/00 P Komisija/*Camaret Tico*, *Recueil*, I-11355. lpp., 52.–55. punkts, un iepriekš 77. punktā minētais spriedums lietā Komisija/*Fresh Marine*, 24.–26. punkts).

— Par lēmuma “Cements” faktisko un juridisko kontekstu

- 88 Vispirms ir jāatgādina, ka, pirmkārt, lēmuma “Cements” 1. pantā noteikts, ka konkrētas asociācijas, federācijas un uzņēmumi (ieskaitot prasītāju) pārkāpa EK līguma 85. panta 1. punktu, jo bija vienošanās (saukta “*Cembureau* vienošanās”, kas atvasināts no Eiropas Cementa asociācijas nosaukuma) dalībnieki, un šī vienošanās paredzēja ievērot valstu tirgu robežas un regulēja cementa pārvedumus no vienas valsts uz citu. Asociācijā *Cembureau* ietilpa tiešie un netiešie dalībnieki. Uzņēmumi, kuriem apvienojoties, tika izveidota prasītāja, bija daļa no šīs otrās kategorijas (tai skaitā skat. sprieduma “Cements” 1440. punktu). Šajā kontekstā un attiecībā uz *Cembureau* netiešajiem dalībniekiem lēmuma “Cements” 1. pantā ir minēti uzņēmumi (tātad — ieskaitot prasītāju), kas bija izrādījuši savu piederību pie vienošanās *Cembureau*, piedaloties tās īstenošanā (sprieduma “Cements” 4076. punkts).
- 89 Šajā sakarā lēmuma “Cements” 5. pantā bija secināts, ka noteiktas asociācijas, federācijas un uzņēmumi (ieskaitot prasītāju) bija pārkāpuši EK līguma 85. panta 1. punktu, piedaloties *European Cement Export Committee* (turpmāk tekstā — “ECEC”), kas veica saskaņotas darbības, lai radītu šķēršļus konkurentu iekļūšanai Kopienas valstu attiecīgajos tirgos.

- 90 Šo iemeslu dēļ atbilstoši lēmuma "Cements" 9. panta noteikumiem *Alsen Breitenburg* un *Nordcement* (kuriem apvienojoties, izveidojās prasītāja) tika noteikta soda nauda, attiecīgi, 3,841 miljonu EUR un 1,85 miljonu EUR apmērā.
- 91 Pirmās instances tiesa tomēr nosprieda, ka lēmumā "Cements" izvirzītie pierādījumi, pat izvērtēti to kopumā, nepierāda, ka *ECEC* dalībnieki, sadarbojoties Eksporta komitejā, paredzēja virzīt savu pārprodukciju tā, lai nostiprinātu pienākumu ievērot vietējo tirgu robežas (sprieduma "Cements" 3849. punkts).
- 92 Tā kā to darbības *ECEC* atbilstoši lēmuma "Cements" 5. pantam tika atzītas par tādām, kas pārkāpj EK līguma 85. panta 1. punktu, jo to mērķis bija nepieļaut konkurentu iekļūšanu Kopienas valstu attiecīgajos tirgos, Pirmās instances tiesa nolēma atcelt lēmuma "Cements" 5. pantu (sprieduma "Cements" motīvu daļas 3850. punkts un rezolūtvās daļas 16. un 17. punkts).
- 93 Turklāt, tā kā netika konstatēts, ka lēmuma "Cements" 5. pantā minētajām darbībām bija tāds pats mērķis kā vienošanās *Cembureau*, Pirmās instances tiesa nosprieda, ka šīs darbības neveido lēmuma "Cements" 1. pantā minētā pārkāpuma sastāvu (sprieduma "Cements" 4058. punkts). Tāpēc Pirmās instances tiesa nolēma atcelt arī lēmuma "Cements" 1. pantu daļā, kas attiecas uz prasītāju (sprieduma "Cements" motīvu daļas 4074.–4079. punkts un rezolūtvās daļas 16. un 17. punkts).
- 94 Līdz ar to tika atcelts arī lēmuma "Cements" 9. pants, ar ko noteica soda naudu *Alsen Breitenburg* un *Nordcement* (sprieduma "Cements" motīvu daļas 4718. punkts un rezolūtvās daļas 16. un 17. punkts).

— Par Komisijas rīcības brīvību

- 95 Ir jāatgādina, ka Kapienu tiesa vispārīgā veidā īsteno pilnīgu kontroli par to, vai nosacījumi EK līguma 85. panta 1. punkta piemērošanai ir izpildīti vai ne. Tikai tad, kad Kapienu tiesa īsteno kontroli attiecībā uz Komisijas veiktiem sarežģītiem ekonomiskiem vērtējumiem, tās aprobežojas ar pārbaudi, vai ir ievēroti procesuālie noteikumi un pamatojuma pienākums, kā arī pārbauda faktu pareizību un to, vai nav pieļauta acīmredzama kļūda vērtējumā un pilnvaru nepareiza izmantošana (Tiesas 1985. gada 11. jūlija spriedums lietā 42/84 *Remia* u.c./Komisija, *Recueil*, 2545. lpp., 34. punkts, un 1998. gada 28. maija spriedums lietā C-7/95 P *Deere*/Komisija, *Recueil*, I-3111. lpp., 34. punkts).
- 96 Izskatāmajā lietā vispirms ir jāatzīmē, ka Pirmās instances tiesas veiktā kontrole, kuras rezultātā lēmums “Cements” tika atcelts daļā saistībā ar prasītāju, skāra prettiesisku darbību attiecībā uz EK līguma 85. panta 1. punktu. Šī kontrole neskāra Komisijas rīcību, nosakot prasītājam noteiktās sodas naudas apmēru.
- 97 Turklāt no sprieduma “Cements” 3771.–3850. punkta, kuri pamato lēmuma “Cements” 5. panta un, attiecīgi, šī paša lēmuma 1. un 9. panta atcelšanu daļā, kas attiecas uz prasītāju, izriet, ka Pirmās instances tiesa īstenoja pilnīgu kontroli pār to, kā atbildētāja piemēroja EK līguma 85. panta 1. punktu.
- 98 Attiecīgie sprieduma “Cements” punkti neattiecas uz Komisijas veikto ekonomisko vērtējumu vai uz kādu tās rīcības brīvību, kas varētu ierobežot Pirmās instances tiesas kontroles apjomu.

99 Visbeidzot, ir jāuzsver, ka lietā iesaistīto uzņēmumu darbības kvalifikācija saistībā ar to, vai tā veido pārkāpumu EK līguma 85. panta 1. punkta izpratnē vai ne, izskatāmajā lietā ir atkarīga tikai no tiesību piemērošanas, pamatojoties uz Komisijas rīcībā esošajiem faktiem.

100 No tā var spriest, ka Komisijas rīcības brīvība izskatāmajā lietā ir ierobežota. Šajos apstākļos EK līguma 85. panta 1. punkta pārkāpums, uz ko norādīja Pirmās instances tiesa spriedumā "Cements", proti, atbildētājas izvirzīto pierādījumu nepietiekamība, pamatojot prasītājam inkriminētās darbības, ir pietiekams, lai konstatētu pietiekami izteiktu pārkāpumu.

101 Tomēr, kā tas ir atgādināts iepriekš 87. punktā, Tiesas iedibinātais režīms Kopienas ārpuslīgumiskās atbildības jomā prasa, lai Kopienas tiesa ņemtu vērā ne tikai attiecīgās iestādes rīcības brīvību, bet arī regulējamo situāciju komplicētību, kā arī grūtības normu piemērošanā vai interpretēšanā.

— Par regulējamo situāciju komplicētību un grūtībām normu piemērošanā vai interpretēšanā

102 Izskatāmajā lietā, pirmkārt, ir jāatzīmē, ka lēmuma, pēc tam sprieduma "Cements" pamatā esošā lieta bija īpaši komplicēta. Šajā sakarā ir jānoraida prasītājas izvirzītais arguments, ka lietas kontekstā sarežģītībai nav nozīmes. Gluži pretēji, šis konteksts ļauj novērtēt, cik komplicētas juridiskā nozīmē ir regulējamās situācijas.

- 103 Process, kas ilga vairāk nekā trīs gadus, skāra gan starptautiskās, gan nacionālās asociācijas un vairākus uzņēmumus, kas nodibināti trešās valstīs, kā arī lielāko daļu Kopienas uzņēmumu, kas darbojas attiecīgajā nozarē. Izmeklēšana, ko vadīja atbildētāja, prasīja ļoti daudz pierādījumu apkopošanu.
- 104 Pirmās instances tiesa, starp citu, atzīmēja šīs lietas komplicētību, sprieduma "Cemets" 654. punktā precizējot, ka "sprieduma *Suiker Unie* u.c./Komisija pamatā esošajā lietā [..], kas arī bija komplicēta, Tiesa nosprieda, [..] ka divu mēnešu termiņš bija saprātīgs [lai sagatavotu atbildi uz iebildumu vēstuli]".
- 105 Turklāt attiecībā uz izmeklēšanas termiņu Pirmās instances tiesa sprieduma "Cemets" 709. punktā atzīmēja, "[ka] 31 mēneša termiņš no pārbaudes 1989. gada aprīlī līdz paziņojumam [iebildumu vēstulei] 1991. gada novembrī bija saprātīgs, ņemot vērā izmeklēšanas apjomu un smagumu attiecībā uz Eiropas cementa ražošanas lielāko daļu" un ka "[..] fakts, ka, pabeidzot noklausīšanos, Komisijai bija vajadzīgi 20 mēneši, lai 1994. gada 30. novembrī pieņemtu apstrīdēto lēmumu, nav saprātīga termiņa ievērošanas principa pārkāpums administratīvajā procesā konkurences politikas jomā, tādēļ ka apstrīdētā lēmuma adresāti bija 42 uzņēmumi un dažādas uzņēmumu asociācijas, jo tas konstatēja 24 dažādus pārkāpumus un tas bija jāizdod deviņās Kopienas oficiālajās valodās".
- 106 Turklāt prasītāja savā 2001. gada 28. septembra vēstulē atbildētājai pati atzina, ka šī lieta ir ārkārtīgi komplicēta. Prasītāja atsaucās tai skaitā uz strīda priekšmetu un raksturu, tās nozīmību no Kopienas tiesību viedokļa, kā arī uz lietas grūtībām un iesaistīto uzņēmumu skaitu.

107 Otrkārt, ir jāatzīmē, ka situāciju regulēšana izskatāmajā lietā bija jo sarežģītāka tāpēc, ka Komisijas veiktajā izmeklēšanā iesaistītie uzņēmumi bija *Cembureau* tieši vai netieši dalībnieki. Pēdējā no šiem gadījumiem, kas attiecas uz prasītājas situāciju, iesaistītie uzņēmumi bija pārstāvēti *Cembureau* caur attiecīgām asociācijām.

108 Treškārt, ir jāatzīmē, ka saistībā ar to lēmuma "Cements" daļu, kas attiecas konkrēti uz prasītāju, atbildētājam bija jāaskarās ar ievērojamu dokumentu kopumu, kuru interpretācija nebija viegla.

109 Turklāt, runājot par argumentiem, kuru rezultātā lēmumu "Cements" atcēla daļā, kas attiecas uz prasītāju, Pirmās instances tiesa (sprieduma "Cements" 3790. un 3792. punktā) vispārīgs norādīja:

"No [ECEC 1979. gada 6. decembra dibināšanas akta 1. panta, no 1986. gada 26. septembra akta 1. panta, no atskaites par sanākumi Parīzē 1979. gada 23. janvārī un no "Ciment français" 1989. gada 7. marta iekšējā ziņojuma] neizriet, ka ECEC dalībnieku patiesais mērķis bija nostiprināt pienākumu ievērot Eiropas vietējo tirgu robežas. [...] Lai [gan 1983. gada 1. decembra *Blue Circle* ziņojuma] ir norāde uz saikni starp pienākumu ievērot vietējo tirgu robežas un pārprodukcijas novirzīšanu, Eksporta komitejas esamība vien neļauj prezumēt, ka tās dalībnieki ar savu darbību tajā paredz radīt šķēršļus konkurentu iekļūšanai Kopienas valstu attiecīgajos tirgos".

- 110 Attiecībā uz *ECEC* dalībnieku tiešu vai netiešu uzņemšanu *Cemberau*, Pirmās instances tiesa (sprieduma “*Cements*” 3799. un 3800. punktā) norādīja:

“Tiešām, tiem *Cemberau* vienošanās dalībniekiem, kas piedalījās *ECEC* darbībās pēc minētās vienošanās noslēgšanas, informācija par trešo valstu tirgiem, ar ko apmainījās Eksporta komitejas sanāksmēs, bija lietderīga, lai virzītu savas produkcijas pārpalikumu ārpus Eiropas, un, attiecīgi, tā viņiem atviegloja *Cemberau* vienošanās izpildi. *ECEC* dalībnieku vidū bija vairāki *Cemberau* tiešie dalībnieki (*FIC, SFIC, Aalborg, Oficemen, Irish Cement, ATIC, Italcementi, Cementir* un *AGCI*), kuru dalība *Cemberau* nerada ne mazākās šaubas tāpēc, ka tie piedalījās delegāciju vadītāju sanāksmēs, kuru laikā tika noslēgta un/vai apstiprināta *Cemberau* vienošanās. [...] Tomēr šāda konstatācija nenozīmē, ka visu *ECEC* locekļu vidū izveidojusies sadarbība šīs komitejas ietvaros būtu vērsta uz to, lai nostiprinātu pienākumu ievērot vietējo tirgu robežas”.

- 111 Attiecībā uz *ECEC* un *European Export Policy Committee* (Eiropas Eksporta politikas komiteja, turpmāk tekstā — “*EPC*”) saistību Pirmās instances tiesa (sprieduma “*Cements*” 3806. un 3821. punktā) atzīmēja:

“Jākonstatē, ka, ņemot vērā pierādījumus, uz kuriem Komisija atsaucas apstrīdētajā lēmumā [proti, lēmuma “*Cements*” 32. punktā minētos dokumentus], *ECEC* locekļi vienmēr ir uzskatījuši — salīdzinot ar *EPC*, viņu Eksporta komitejai bija patstāvīga identitāte un īpašības. [...] Pat pieļaujot, ka pienākums ievērot vietējo tirgu robežas bija pakārtots pienākumam sadarboties *EPC* ietvaros, apstrīdētā lēmuma 32. punktā minētie dokumenti neļauj secināt, ka attiecības, kas saista *ECEC* un *EPC*, ietekmēja *ECEC* darbības tā, ka šīs komitejas locekļi savā darbībā *ECEC* ietvaros uzņēmas pienākumu ievērot vietējo tirgu robežas”.

112 Visbeidzot, attiecībā uz to, ka *ECEC* darbība neaprobežojās ar plaša mēroga eksportu, Pirmās instances tiesa (sprieduma "Cements" 3825., 3827. un 3828. punktā) norādīja:

"Komisija tomēr nevar balstīties uz [*ECEC* 1985. gada 22. marta] ziņojumu, lai pierādītu, ka sadarbība *ECEC* ietvaros bija vērsta uz to, lai nostiprinātu pienākumu ievērot vietējo tirgu robežas, izmantojot pārprodukcijas novirzišanu. [...] Jākonstatē, ka neviens no [3826.] punktā minētajiem ziņojumiem nepierāda, ka importēšana no trešām valstīm un vietējo tirgu robežu ievērošana ir saistītas. [...] Jebkurā gadījumā vienīgi fakts, ka vairākkārt tika pārbaudīts importa stāvoklis no trešām valstīm, nepierāda, ka "mērķis un rezultāts sadarbībai *ECEC* ietvaros bija nostiprināt pienākumu ievērot vietējo tirgu robežas". [...] Attiecībā uz apstrīdētā lēmuma 33. punkta 5. apakšpunktā minētajiem dokumentiem ir pilnībā jāpiekrīt Komisijas viedoklim, proti — ka noteikti ziņojumi satur atsauces uz dažādu informāciju par situāciju dalībvalstīs. Tomēr vienīgi tas, ka *ECEC* vai *EPC Steering Committee* darba kārtības izstrādāšanas komisijas sanāksmēs ir minēti informācijas elementi attiecībā uz Kopienas iekšējo tirgu, noteikti nepierāda, ka *ECEC* darbība bija vērsta uz to, lai nostiprinātu pienākumu ievērot vietējo tirgu robežas".

113 No tā izriet, ka būtiski neapšaubot Komisijas veikto analīzi attiecībā uz EK līguma 85. panta 1. punkta piemērošanu attiecīgajām vienošanās, Pirmās instances tiesa spriedumā "Cements" aprobežojās ar to, ka apstrīdēja Komisijas vērtējumu, saskaņā ar kuru dažiem dokumentiem, kas ņemti vērā, lai konstatētu pārkāpumu attiecībā uz dažām prasītājām, ir pierādījumu spēks. It īpaši ir redzams, ka Pirmās instances tiesas un Komisijas atšķirīgā interpretācija šajā jautājumā balstīta tikai uz marginālu darbību, kas veikta aizliegtas vienošanās ietvaros, proti — darbību, kas, *ECEC* dalībniekiem sadarbojoties, bija vērsta uz to, lai novirzītu pārprodukciju, lai nolūkā nostiprināt pienākumu ievērot vietējo tirgu robežas, kamēr tirgu pārdale bija patiesais vienošanās "kodols". Turklāt, lai gan Pirmās instances tiesa atcēla lēmumu "Cements" daļā, kas attiecas uz prasītāju, tā tomēr konstatēja, ka Komisijas rīcībā bija noteikts daudzums pierādījumu, kas varēja pamatot tās viedokli, ka sadarbības *ECEC*

ietvaros mērķis un sekas bija nostiprināt pienākumu ievērot vietējo tirgu robežas, un tikai pēc tam, kad detalizēti tika izvērtēts attiecīgo dokumentu saturs, Pirmās instances tiesa nonāca pie secinājuma, ka, aplūkojot tos kopumā un ņemot vērā tai skaitā iesaistīto uzņēmumu paskaidrojumus, šie dokumenti neļauj tiesiski pietiekami pierādīt, ka sadarbība *ECEC* iekšienē nostiprināja pienākumu ievērot vietējo tirgu robežas.

- 114 Ievērojot visus šos argumentus, ņemot vērā faktu, ka lieta "Cements" bija īpaši complicēta, ka tajā bija iesaistīti ļoti daudzi uzņēmumi un it īpaši lielākā Eiropas cementa rūpniecības daļa, ka, tā kā *Cembureau* struktūrā bija tiešie un netiešie dalībnieki, tas padarīja izmeklēšanu sarežģītu, un tāpēc, ka bija jāanalizē ievērojams dokumentu daudzums, tai skaitā tie, kas attiecās uz prasītājas īpašo situāciju, ir jāatzīst, ka situācijas, ko atbildētājam nācās regulēt, bija complicētas.
- 115 Visbeidzot, ir jāņem vērā grūtības, kas rodas, piemērojot EK līguma noteikumus attiecībā uz vienošanām (pēc analogijas skat. iepriekš 8. punktā minēto spriedumu lietā *Corus UK/Komisija*, 46. punkts). Šīs piemērošanas grūtības bija jo lielākas, jo daudzskaitlīgāki bija attiecīgās lietas faktiskie apstākļi, tai skaitā tajā lēmuma daļā, kas attiecas uz prasītāju.
- 116 Ievērojot visus šos argumentus, ir jāatzīst, ka spriedumā "Cements" konstatētais Kopienas tiesību pārkāpums tajā lēmuma daļā, kas attiecas uz prasītāju, nav pietiekami izteikts.
- 117 Attiecībā uz lojalitātes principu, kas it kā prasa atlīdzināt izdevumus par bankas garantiju, prasītāja nepaskaidroja ne to, kā tas piešķir tiesības indivīdiem, ne arī to, kā izskatāmajā lietā ir pieļauts pietiekami izteikts šī principa pārkāpums. Tas pats attiecas uz atbildētājam noteikto rūpības pienākuma principu. Tādēļ šiem argumentiem nav nozīmes.

- 118 Ņemot vērā iepriekš minēto, izskatāmajā lietā nav īstenojies judikatūrā paredzētais pirmais nosacījums, lai iestātos Kopienas ārpuslīgumiskā atbildība.

Par priekšnosacījumu, kas prasa cēloņsakarību starp rīcību un prezumēto kaitējumu

- 119 Katrā ziņā Kopienas atbildība var iestāties tikai sakarā ar zaudējumu, kas pietiekami tieši izriet no attiecīgās iestādes prettiesiskas darbības (skatīt īpaši. Tiesas 1979. gada 4. oktobra spriedumu apvienotajās lietās 64/76 un 113/76, 167/78 un 239/78, 27/79, 28/79 un 45/79 *Dumortier u.c./Padome, Recueil*, 3091. lpp., 21. punkts; Pirmās instances tiesas 1995. gada 18. septembra spriedumu lietā T-168/94 *Blackspur u.c./Padome un Komisija, Recueil*, II-2627. lpp., 52. punkts, 2000. gada 24. oktobra spriedumu lietā T-178/98 *Fresh Marine/Komisija, Recueil*, II-3331. lpp., 118. punkts, un 2003. gada 13. februāra spriedumu lietā T-333/01 *Meyer/Komisija, Recueil*, II-117. lpp., 32. punkts).

- 120 Izskatāmajā lietā vispirms ir jāatgādina, ka atbilstoši lēmuma "Cements" 9. panta noteikumiem *Alsen Breitenburg* un *Nordcement* tika noteikta soda nauda, attiecīgi, 3,841 miljonu EUR un 1,85 miljonu EUR apmērā. Saskaņā ar šī paša lēmuma 11. panta pirmo daļu, soda nauda bija jāsamaksā trīs mēnešu laikā no lēmuma paziņošanas dienas. Turklāt atbilstoši šī paša panta otrajai daļai soda naudas apmērā ietilpa likumiskie procenti, skaitot no minētā termiņa beigu datuma.

- 121 Ir jāuzsver, ka atbilstoši EK līguma 192. panta pirmajai daļai (jaunajā redakcijā — EK līguma 256. pants), lēmums "Cements", pamatojoties uz šo punktu, bija izpildu dokuments tādēļ, ka tas uzlika finanšu saistības personām, kuras nav valstis,

neskatoties uz celto prasību par šī lēmuma atcelšanu, pamatojoties uz EK līguma 173. pantu (jaunajā redakcijā — EK līguma 230. pants). Saskaņā ar EK līguma 185. panta pirmo daļu (jaunajā redakcijā — EK līguma 242. pants), lietas izskatīšana Kopienu tiesā neaptur attiecīgā akta piemērošanu (Pirmās instances tiesas 1995. gada 14. jūlija spriedums lietā T-275/94 *CB/Komisija*, *Recueil*, II-2169. lpp., 50.–52. punkts).

122 Nav noliedzams, ka prasītāja, atkāpjoties no šiem noteikumiem, nesamaksāja soda naudu, kas tai bija noteikta ar lēmuma “Cements” 9. pantu, jo Komisija ar vēstuli, kurā paziņoja šo lēmumu, piedāvāja tai iespēju iegūt bankas garantiju, lai garantētu soda naudas samaksu līdz sprieduma “Cements” pasludināšanas dienai. Uzņēmumam, kas cēla prasību par tam naudas sodu uzliekošu lēmumu “Cements”, bija iespēja vai nu samaksāt soda naudu līdz tajā noteiktajam samaksas datumam, vajadzības gadījumā samaksājot kavējuma procentus pēc Komisijas lēmumā noteiktās likmes, vai nu lūgt apturēt lēmuma izpildi, piemērojot EK līguma 185. panta otro daļu, vai, visbeidzot, izmantojot Komisijas piedāvāto iespēju, iegūt bankas garantiju, lai garantētu soda naudas un kavējuma procentu samaksu atbilstoši Komisijas izvirzītajiem noteikumiem (iepriekš 121. punktā minētais spriedums lietā *CB/Komisija*, 54. punkts).

123 Šajos apstākļos prasītājai nebija likumīga pamata uzskatīt, ka izdevumi par bankas garantiju, ko tā sedza izskatāmajā lietā, tieši izrietēja no lēmuma “Cements” prettiesiskuma. Faktiski zaudējumi, uz kuriem tā atsaucas šajā sakarā, radās viņas pašas izvēles rezultātā, izšķiroties nepildīt pienākumu maksāt soda naudu lēmuma “Cements” noteiktajā termiņā, tā vietā iegūstot bankas garantiju, tādējādi pārkāpjot EK līguma 192. panta pirmajā daļā un EK līguma 185. panta pirmajā teikumā paredzētos noteikumus.

124 Turklāt ir jāatzīmē, ka abas prasītājas rīcībā esošās iespējas, kas izrietēja no Komisijas piedāvājuma, proti — celt prasību par lēmuma “Cements” atcelšanu, kā arī lūgt apturēt minētā lēmuma izpildi (vismaz attiecībā uz soda naudas samaksu) un iegūt bankas garantiju, bija patiesa alternatīva tūlītējai soda naudas samaksai. Turklāt

tās bija atkarīgas no uzņēmuma brīvas izvēles (šajā sakarā skat. iepriekš 121. punktā minēto spriedumu lietā *CB/Komisija*, 54. un 55. punkts). Tātad tā nebija piespiedu izvēle, ko izvirza lēmums "Cements". Turklāt ir jāuzsver, ka atsevišķi uzņēmumi (tāpat kā prasītāja) izvēlējās iespēju iegūt bankas garantiju, turpretim citi deva priekšroku izpildīt ar lēmumu "Cements" noteiktās finanšu saistības un samaksāt attiecīgo soda naudu (šajā sakarā skat. spriedumu "Cements", 5116. punkts). Ja prasītāja būtu izvēlējusies samaksāt soda naudu, tā būtu izvairījusies no vajadzības maksāt izdevumus par bankas garantiju (attiecībā uz kavējuma procentiem skat. iepriekš 121. punktā minēto spriedumu lietā *CB/Komisija*, 83. punkts).

125 Neviena no prasītājas izvirzītajiem argumentiem nevar atspēkot šo secinājumu.

126 It īpaši attiecībā uz apstākļiem, atsaucoties uz kuriem izskatāmajā lietā ir jāpiemēro sprieduma lietā *Corus UIK/Komisija* (minēts iepriekš 8. punktā) 57. punktā minētie apsvērumi, ir jāatzīst, ka Pirmās instances tiesa šajā minētā sprieduma daļā nenosprieda (kā to uzskata prasītāja), ka soda naudas nosakoša lēmuma adresātiem nebija izvēles — vai nekavējoties samaksāt soda naudu vai iegūt bankas garantiju, bet gan, ka, pirmkārt, samaksājot soda naudu, uzņēmums tikai pakļāvās izpildāmā lēmuma noteikumiem, neskatoties uz tā celto prasību Pirmās instances tiesā, un, otrkārt, dodot priekšroku bankas garantijas iegūšanai, nevis tūlītējai soda naudas samaksai, attiecīgais uzņēmums tikai izmantoja Komisijas piedāvāto iespēju.

127 Jebkurā gadījumā un nepārbaudot iespējamus zaudējumus vai detalizēti neanalizējot atšķirības starp EAK līguma 34. pantu un EK līguma 233. pantu, ir jāuzsver, ka spriedumā lietā *Corus UIK/Komisija* (minēts iepriekš 8. punktā) minētie apsvērumi, kas ļāva Pirmās instances tiesai nospriest — gadījumā, ja ar spriedumu tiek atceltas vai samazinātas uzņēmumiem noteiktās soda naudas par konkurences noteikumu pārkāpumu, Komisijai ir pienākums atlīdzināt ne tikai noteiktās soda naudas pamatsummu, bet arī šai summai aprēķinātos kavējuma procentus, — nav

piemērojami attiecībā uz bankas garantijas iegūšanu. Ir jāatgādina, ka spriedumā lietā *Corus UK/Komisija* (minēts iepriekš 8. punktā) Pirmās instances tiesa pamatoja šo pienākumu (54.–56. punktā) ar apstākli, ka, pirmkārt, pienākumu pilnībā atmaksāt nepamatoti samaksāto soda naudu nevar nodalīt no laika tecējuma, kas samazina tās vērtību, un, otrkārt, kavējuma procentu samaksas pienākuma neizpilde Kopienai rada netaisnu iedzīvošanos, kas ir pretrunā vispārējiem Kopienas tiesību principiem.

- 128 Izskatāmajā lietā prasītāja nevar atsaukties ne uz vienu no šiem apsvērumiem.
- 129 Pirmkārt, attiecībā uz pirmo apsvērumu ir jāatzīmē — ja ir iegūta bankas garantija, Komisijai nav jāatlīdzina nepamatoti saņemtā soda nauda, jo šāda soda nauda nav samaksāta. Uzņēmums nav cietis nekādu zaudējumu attiecībā uz soda naudu, ko tam tomēr bija nekavējoties jāsamaksā Komisijai, ņemot vērā apstrīdētā lēmuma izpildu raksturu (EK līguma 192. panta pirmā daļa) un to, ka prasības iesniegšanai Pirmās instances tiesā nav apturošas iedarbības (EK līguma 185. panta pirmais teikums). Kā tas ir norādīts iepriekš, vienīgais iespējamais finanšu zaudējums, ko cieta attiecīgais uzņēmums, radās, tam pašam pieņemot lēmumu iegūt bankas garantiju, lai ar tās palīdzību, atkāpjoties no iepriekš minētajiem noteikumiem, izvairītos no tūlītējas soda naudas samaksas, vienlaikus nepanākot to, ka tiek apturēta soda naudu nosakošā lēmuma izpilde.
- 130 Otrkārt, attiecībā uz otro apsvērumu ir jākonstatē, ka, pretēji sprieduma lietā *Corus UK/Komisija* (minēts iepriekš 8. punktā) pamatā esošajai situācijai, Komisijas atteikums segt izdevumus sakarā ar bankas garantijas iegūšanu nerada Komisijai nekādu netaisnu iedzīvošanos, jo maksa par minētās bankas garantijas iegūšanu tika samaksāta nevis Kopienai, bet gan trešām personām. Šādu atlīdzinājumu nekādā gadījumā nevar pamatot ar pienākumu ievērot vispārējo principu, kas aizliedz

netaisnu iedzīvošanos. Gluži pretēji, ja Komisijai būtu jāatlīdzina ar bankas garantijas iegūšanu saistītie izdevumi, tas ļautu attiecīgajam uzņēmumam atgriezties situācijā, kādā tas bija pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas, bet Komisija, savukārt, nonāktu neizdevīgā stāvoklī, jo tai būtu jāatlīdzina minētajam uzņēmumam summas, ko tā nebija saņēmusi.

131 Ņemot vērā šos apsvērumus, cēloņsakarību starp darbību, ko pārmet atbildētājam, un prezumētajiem zaudējumiem izskatāmajā lietā nevar kvalificēt kā pietiekami tiešu.

132 Ievērojot iepriekš teikto un nelemjot par iespējamiem zaudējumiem, prasība, kas pamatota ar EK līguma 235. pantu un EK līguma 288. panta otro daļu attiecībā uz izdevumiem par bankas garantiju pēc 1998. gada 31. janvāra, ir jānoraida kā nepamatota.

Par tiesāšanās izdevumiem

133 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājam spriedums ir nelabvēlīgs, tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar atbildētājas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (trešā palāta)

nospiež:

- 1) prasību daļā, kurā tā ir pamatota ar EK līguma 233. pantu, noraidīt kā nepieņemamu;
- 2) pakārtoto prasījumu par to, lai prasību daļā, kurā tā ir pamatota ar EK līguma 233. pantu, interpretētu kā prasību par tiesību akta atcelšanu vai prasību sakarā ar bezdarbību, noraidīt kā nepieņemamu;
- 3) prasījumu par zaudējumu atlīdzību sakarā ar izdevumiem par bankas garantiju, kas prasītājam radušies pirms 1998. gada 31. janvāra, noraidīt kā nepieņemamu;
- 4) prasību pārējā daļā noraidīt kā nepamatotu;
- 5) prasītāja atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

Azizi

Jaeger

Dehousse

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2005. gada 21. aprīlī.

Sekretārs

Priekšsēdētājs

H. Jung

J. Azizi